

Asia: VN/7747/2024

## **Lausuntopyyntö hallituksen esitysluonnoksesta laeiksi yleistukilain, kotoutumisen edistämisestä annetun lain sekä yleisistä kielitutkinnoista annetun lain muuttamisesta**

### **Yleistukilaki**

#### **Yleinen näkemyksenne työskentely- ja asumisaikavaatimuksen asettamisesta tavanomainen yleistuen saamisen edellytykseksi**

Henkilöä, joka asuu maassa laillisesti ja vakituisesti, ei tule asettaa sosiaalietuuksissa, mukaan lukien työttömyysetuuksissa (yleistuki) eriarvoiseen asemaan maan kansalaisiin nähden. Koska maan yleinen kustannustaso esimerkiksi elintarvikkeiden tai asumisen osalta on kaikille sama, tulee myös etuuksien määräytymisperusteiden olla kaikille sama rakenteellisen eriarvoisuuden ja segregaaion välttämiseksi.

Etuuden tason alentaminen voi yleisesti ottaen tulla kyseeseen vain, jos henkilö on omalla toiminnallaan laiminlyönyt velvollisuuksiaan laissa mainituilla tavoilla (työnhakuvelvoitteiden laiminlyönti, työvoimapalveluihin osallistumisen laiminlyönti, työtarjouksesta kieltäytyminen ilman pätevää syytä), ei henkilöön tai hänen taustaansa liittyvillä syillä. Kielitaidon B1.1-tason saavuttaminen vaatii keskimäärin ainakin kolmen vuoden aktiivisen opiskelun (viite 1.) . Tästä syystä maahan muuttaneella vakituisesti Suomessa asuvalla ei olisi kaavaillun asumisajan puitteissa tosiasiallista mahdollisuutta sen enempää omalla toiminnallaan kuin työvoimapalveluun osallistumallakaan päästä samalle yleistuen tasolle Suomen kansalaisten kanssa kuin vain harvinaisissa poikkeustapauksissa. Eriarvoinen asema voi tällaisessa tilanteessa merkittävällä tavalla heikentää osallistumismotivaatiota ja lisätä epäluottamusta viranomaisiin. Esimerkiksi Tanskassa vastaavanlainen muutos lisäsi naisten todennäköisyyttä jäädä työvoiman ulkopuolelle, mikä puolestaan johti merkittävään laskuun kotoutumiskoulutuksiin osallistumisessa (viite2).

Vastaavanlaista muutosta työttömyysetuuksiin on esitetty aiemmin, viimeksi 2016. Tuolloin Perustuslakivaliokunta katsoi lausunnossaan PeVL 55/2016 vp HE 169/2016 vp, että ”hallituksen esityksessä ei ole esitetty perustuslain 6 §:n 2 momentissa edellytettyä hyväksyttävää perustetta sille, että työttömien maahanmuuttajien saaman kotoutumistuen taso on määritelty vastaavin

perustein työmarkkinatukea saavien muiden työttömien työttömyysetuuden tasoa alemmaksi”. Valiokunta ei pitänyt ”uskottavana, että alentamalla maahanmuuttajien perustoimeentuloon liittyviä etuuksia edistetään maahanmuuttajien integroitumista yhteiskuntaan”. Nyt käsillä olevassa hallituksen esityksessä esitetyt perustelut yhdenvertaisuusvaatimuksesta poikkeamiselle eivät merkittävästi eroa aiemmasta.

Koska hallituksen esityksen mukaan merkittävä osa potentiaalisista kotoutumisen tuen saajista on kansainvälistä suojelua saavia, tulee lakia säädettäessä ottaa huomioon Suomea sitova EU-oikeuskäytäntö. Euroopan Unionin tuomioistuin on ratkaisussaan C-713/17 Ayubi katsonut, että eriarvoinen kohtelu sosiaalisissa etuuksissa on vastoin EU-lainsäädäntöä, joka määritelmädirektiivissä säättää pakolaisaseman saaneet yhdenvertaiseen asemaan etuuksien osalta maan kansalaisiin nähden.

Viitteet:

1) <https://osaansuomessa.fi/milloin-ja-miten-sujuva-luku-ja-kirjoitustaito-saavutetaan/>

2) [https://labore.fi/t&y/mita-oikeastaan-tiedamme-maahanmuuttajien-kotoutumispolitiikan-vaikuttavuudesta/?fbclid=IwY2xjawPYGeVleHRuA2FlbQlXMAbicmlkETfjbm02eWpaaFN5dzdZcnJNc3JOYwZhchBfaWQQMjlyMDM5MTc4ODIwMDg5MgABHku2GR1bZ0ktIx5XVB2j0KFY0Rt8AiWmT1QOH8ZlmqqhcdNdn3hlhqJwo\\_wQ\\_aem\\_7qrkMAQ2h1mSo7Cwq00ZuA](https://labore.fi/t&y/mita-oikeastaan-tiedamme-maahanmuuttajien-kotoutumispolitiikan-vaikuttavuudesta/?fbclid=IwY2xjawPYGeVleHRuA2FlbQlXMAbicmlkETfjbm02eWpaaFN5dzdZcnJNc3JOYwZhchBfaWQQMjlyMDM5MTc4ODIwMDg5MgABHku2GR1bZ0ktIx5XVB2j0KFY0Rt8AiWmT1QOH8ZlmqqhcdNdn3hlhqJwo_wQ_aem_7qrkMAQ2h1mSo7Cwq00ZuA)

- **Tavanomaisen yleistuen saamisen edellytykseksi asetettaisiin vaatimus työttömyysturvalain mukaisen työssäoloehdon täyttämisestä. Näkemyksenne työskentelyvaatimuksesta**

-

- **Vaihtoehtoisesti tavanomaisen yleistuen edellytykset voisi täyttää kolmen vuoden asumisella Suomessa. Näkemyksenne asumisaikavaatimuksesta**

-

**Yleinen näkemyksenne kielitaitoa koskevista poikkeuksista työskentely- ja asumisaikavaatimuksen soveltamiseen**

-

- Työskentely- ja asumisaikavaatimusta ei sovellettaisi henkilöön, jonka äidinkieli on suomi, ruotsi tai saame. Näkemyksenne tästä poikkeuksesta

-

- Työskentely- ja asumisaikavaatimusta ei sovellettaisi henkilöön, joka on osoittanut riittävän suomen tai ruotsin taidon (Eurooppalaisen viitekehyksen mukainen B1.1 taso) kielen kahdella osa-alueella. Näkemyksenne tästä poikkeuksesta

-

- Esityksessä on arvioitu, että suurin osa osoittaisi kielitaitonsa kotoutumiskoulutuksesta saatavalla todistuksella. Lisäksi mahdollistettaisiin maksuton keskitason YKI-tutkinnon suorittaminen. Näkemyksenne kielitaidon osoittamisen tavoista

-

- Kielitaidon osoittamisen tavat määritettäisiin tarkemmin valtioneuvoston asetuksessa. Näkemyksenne tätä koskevan asetuksenantovaltuuden antamisesta

-

- Työskentely- ja asumisaikavaatimusta ei sovellettaisi henkilöön, joka vamman tai muun vastaavan syyn takia voi osoittaa kielitaitoaan. Näkemyksenne tästä poikkeuksesta

-

- Esityksen toimeenpanoon liittyy sekä Kelan että työvoimaviranomaisen toimivaltaan kuuluvia asioita. Näkemyksenne toimeenpanoprosessin toimivuudesta

-

Näkemyksenne yleistukilain 8 §:n mukaisen ulkomaalaista koskevan rajoituksen muuttamisesta tilapäisen suojelun oleskeluluvalla maassa olevien osalta

-

## Kotoutumisen edistämisestä annettu laki

### Näkemyksenne palveluun pääsemisen takuuajasta

On sinänsä hyvä, että palveluun pääsemistä pyritään nopeuttamaan ja palveluun pääsemisen toteutumista valvotaan. Samalla on syytä huomioida, että resursseja palveluiden järjestämiseksi on

pienennetty (VN/8329/2023; VN/13118/2024). Lisäksi kuntataloutta rasittaa ja palveluiden järjestämistä vaikeuttaa kunnan rahoitusvastuun laajeneminen työttömyystuissa 1.1.2025 alkaen. Lisäksi rahoitusleikkauksia on vielä esitetty lisää (VN/33963/2024).

Jos palveluun pääsemisestä säädetään takuu aika ja kunnalle esitetään palveluita, jotka on tarkoitus tarjota takuuajan kuluessa, on myös palveluiden rahoitus turvattava.

#### **Näkemyksenne takuuajan kuluessa tarjottavista palveluista**

Ei lausuttavaa.

#### **Näkemyksenne takuuajan toteutumisen valvonnasta**

Ei lausuttavaa.

#### **Laki yleisistä kielitutkinnoista**

#### **Näkemyksenne maksuttoman keskitason YKI-tutkinnon suorittamisen mahdollistamisesta**

Ei lausuttavaa.

#### **Esityksen vaikutukset ja perustelut**

#### **Näkemyksenne esityksen vaikutuksista kotoutumisen kannusteisiin**

Ei lausuttavaa.

#### **Näkemyksenne esityksen taloudellisista vaikutuksista**

Ei lausuttavaa.

#### **Näkemyksenne esityksen muista vaikutuksista**

Ei lausuttavaa.

#### **Näkemyksenne esityksen suhteesta perustuslakiin sekä EU-lainsäädännön ja muiden kansainvälisten velvoitteiden vaatimuksiin**

Ei lausuttavaa.

#### **Voimaantulo**

#### **Näkemyksenne esityksen voimaantulosta**

Ei lausuttavaa.

#### **Kotoutumistuki ja palveluun pääsemisen takuu aika koskisivat tilanteita, joissa henkilö muuttaa Suomeen ehdotetun lain tultua voimaan. Näkemyksenne tästä siirtymäsäännöksestä**

Ei lausuttavaa.

#### **Muuta lausuttavaa esityksestä**

**Muuta lausuttavaa esityksestä.**

Ei lausuttavaa.

Kononen Erja

Lohjan kaupunki, Lohja-Karkkila työllisyysalue - Työllisyys- ja  
elinkeinolautakunta